

#BarwyWspólne

Pakiet edukacyjny

nierpodległa

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Sfinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017 - 2022.

Spis Treści

Wstęp	str.4
Opis elementów zestawu	str.6
1. Plansze edukacyjne	
2. Słowa Wspólne	
3. Miejsca Pospolitej	
4. Scenariusze lekcji	
5. Matecznik	
Symbole Narodowe	str.10
Scenariusze lekcji	str.13
Autorzy	str.23

Wstęp

Czy zastanawialiście się kiedyś, czym jest patriotyzm? Czy słowo to ma dziś to samo znaczenie, co dawniej?

Przygotowany przez NCK **pakiet edukacyjny #BarwyWspólne**, stworzony w ramach kampanii edukacyjno-społecznej „**Symbole Narodowe – tradycja i współczesność**”, ma na celu przekazanie w przystępny sposób podstawowych informacji dotyczących współczesnej postawy patriotycznej oraz symboli narodowych. Chcemy w nieszablonowy sposób opowiedzieć dzieciom i młodzieży czym jest patriotyzm, jakie mogą być jego przejawy w życiu codziennym oraz jak możemy starać się dbać o nasz wspólny dom, którym jest Polska.

Odpowiedzialność za miejsce, w którym się żyje, poznanie symboli (hymn, flaga, godło) właściwych dla naszego kraju i szacunek wobec nich, budowanie trwałego poczucia własnej tożsamości oraz przynależności – to elementy postawy patriotycznej, o których przede wszystkim chcemy mówić.

Przy pomocy kreatywnych metod oraz atrakcyjnych wizualnie materiałów dydaktycznych, pragniemy rozpocząć edukację dzieci i młodzieży tak, aby w przyszłości mogli stać się oni świadomymi obywatelami, aktywnie uczestniczącymi w życiu publicznym i zaangażowanymi społecznie. Zależy nam na tym, aby pomóc w **kształtowaniu trwałej i otwartej postawy patriotycznej**, której podstawą jest **wspólne dobro, kultura i tożsamość**.

Ważną rolę w kształtowaniu postawy patriotycznej ma przekazywanie pozytywnych wzorców zachowań, możliwych do **naśladowania w codziennym życiu**.

Na co chcemy uwrażliwić:

- **poczucie przynależności** – Polska to nie tylko kraina geograficzna, ale też ludzie; Polska jako dom, miejsce bliskie sercu, ważne,
- **współodpowiedzialność** – dbanie o swój kraj, miasto, dzielnicę, osiedle, przestrzeń wspólną, pokazanie pozytywnych przejawów współpracy międzyludzkiej,
- **sprawczość** – świadomość, że to, jakim krajem jesteśmy, zależy od tego, jacy jesteśmy, uwrażliwienie na własne postępowanie, dawanie przykładu innym (np. ktoś wywiesza flagę z szacunkiem, dba o relacje z innymi mieszkańcami kraju, którzy z czasem zaczynają naśladować pozytywne wzorce),
- **budowanie więzi społecznych** – szacunek do ludzi, pomoc innym, budowanie społeczności lokalnych, wspólne spędzanie czasu, wspólne aktywności (np. witanie się ze swoimi sąsiadami, branie udziału w wydarzeniach kulturalnych).

Co chcemy przekazać:

- podstawową wiedzę o polskich symbolach narodowych,
- wiedzę o współczesnej postawie patriotycznej.

CELE:

1. Zainteresowanie dzieci i młodzieży tematyką symboli narodowych i ich znaczeniem.
2. Budowanie pozytywnych skojarzeń z polskością.
3. Popularyzowanie wartości patriotycznych i obywatelskich.
4. Promowanie postawy patriotycznej oraz jej pobudzanie.
5. Wzmacnianie postaw prospołecznych i uwrażliwienie na dobro wspólne.
6. Kształtowanie i rozwijanie poczucia tożsamości narodowej oraz kulturowej.
7. Podjęcie refleksji nad pojęciami „patriotyzm” i „postawa patriotyczna”.

Pakiet edukacyjny #BarwyWspólne realizuje cele zawarte w podstawie programowej dla szkół podstawowych.

Opis elementów pakietu

Poniżej znajdziecie spis elementów pakietu edukacyjnego wraz z krótkim opisem ułatwiającym korzystanie z nich. W razie pytań zapraszamy do kontaktu pod adresem dek@nck.pl. Powodzenia!

I. Plansze edukacyjne

Co – zestaw czterech plansz edukacyjnych w formacie A4, przedstawiających instrukcję wykonania kokardy narodowej oraz godło Polski podzielone na dwie części.

Zastosowanie – pomoc naukowa wykorzystywana w trakcie zajęć lub warsztatów dotyczących patriotyzmu i symboli narodowych.

Dla kogo – bez ograniczeń.

Ile czasu – zależnie od przyjętej formy ekspozycji od kilku do kilkunastu minut.

Przygotowanie – minimalne (materiały plastyczne niezbędne do wykonania kokard, jeżeli odbiorcy otrzymają takie zadanie).

II. Słowa Wspólne

Co – zestaw 200 kart zawierających 400 haseł związanych z szeroko pojętą symboliką narodową. Hasła dotyczą m.in. kultury, historii, języka, patriotyzmu i codzienności.

Zastosowanie – karty mogą służyć jako pomoc naukowa przy okazji prowadzonych zajęć oraz być wykorzystywane w sytuacjach towarzyskich do wspólnej, w tym rodzinnej aktywności.

Dla kogo – karty przeznaczone są zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dorosłych, granicą wiekową jest umiejętność czytania.

Ile czasu – od kilkunastu do kilkudziesięciu minut. Długość aktywności zależy od liczby planowanych kolejek (więcej informacji w instrukcji załączonej do zestawu).

Przygotowanie – rozłożenie kart i ustawienie stolika lub stolików z krzesłami dookoła.

III. Miejsca Pospolitej

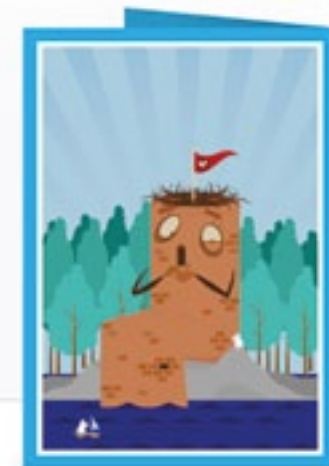
Co – zestaw 30 kart przedstawiających wybrane budynki z trzech kategorii (lokalne, użytkowe i spektakularne). Budynki w fabularny sposób opowiadają o dylematach związanych z patriotyzmem, przestrzenią publiczną i funkcjonowaniem społeczeństwa. Każdy z nich przekazuje pytanie z pięcioma odpowiedziami do wyboru, związanymi z różnymi typami patriotyzmu.

Zastosowanie – w trakcie zajęć dotyczących patriotyzmu, postaw obywatelskich oraz wiedzy o społeczeństwie czy historii współczesnej, narzędzie może być również zastosowane w trakcie warsztatów i działań z zakresu edukacji nieformalnej, możliwe jest także samodzielne odpowiedzi na wszystkie dylematy.

Dla kogo – od 4 klasy szkoły podstawowej, jednocześnie może z niego korzystać jedna klasa (warto wtedy rozważyć dodrukowanie drugiego zestawu kart).

Ile czasu – od kilkunastu do 30 minut.

Przygotowanie – wycięcie kart budynków z instrukcji i rozłożenie ich w przestrzeni z odpowiednio ułożonymi stołami (patrz instrukcja do „Miejsca Pospolitej”).

IV. Scenariusze lekcji

Co – zestaw trzech scenariuszy zawierających opis zajęć dotyczących symboli narodowych.

Zastosowanie – urozmaicenie lekcji na temat patriotyzmu.

Dla kogo – uczniowie szkoły podstawowej.

Ile czasu – 45 minut.

Przygotowanie – zależnie od scenariusza (patrz strona 13).

UWAGA – materiał edukacyjny dostępny po zarejestrowaniu, zgłoszenia prosimy wysłać na adres matecznik@nck.pl. Więcej informacji w ulotce załączonej do zestawu i na stronie www.nck.pl.

Co – zestaw do pracy animacyjnej z grupą młodzieży. Zestaw składa się z wydrukowanej mapy mitycznej krainy Matecznika oraz 101 fabularyzowanych zadań ukrytych pod kodami QR w przestrzeni cyfrowej.

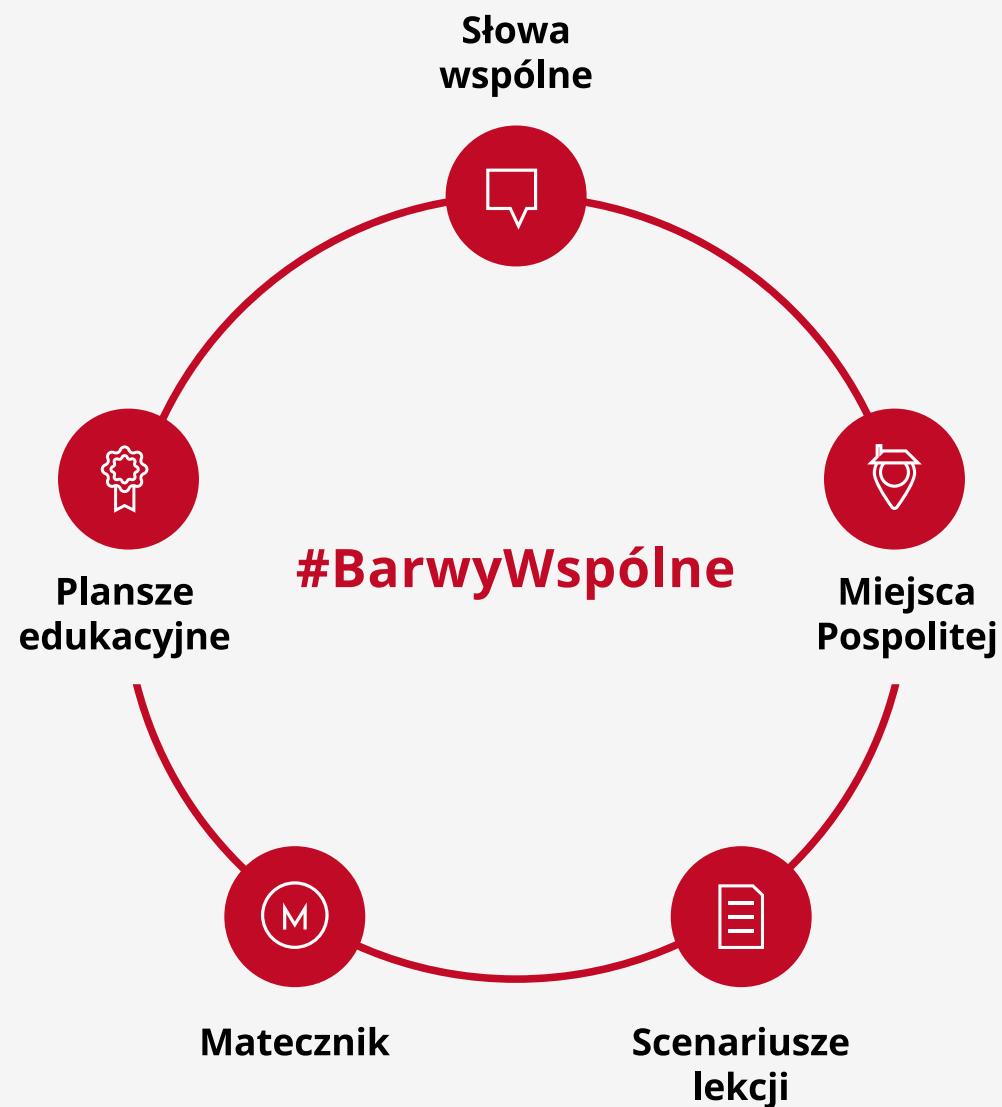
Zastosowanie – pomoc naukowa wykorzystywana w trakcie zajęć lub warsztatów dotyczących patriotyzmu i symboli narodowych.

Dla kogo – animatorów, edukatorów i nauczycieli pracujących z grupami młodzieży (klasy, kółka zainteresowań, zajęcia pozalekcyjne, warsztaty).

Ile czasu – od kilku do kilkudziesięciu dni, zależnie od przyjętej metody pracy i planowanej liczby wykonanych zadań.

Przygotowanie – zapoznanie się z instrukcją.

Symbole Narodowe

W korzystaniu z zestawu przydatne będą podstawowe informacje dotyczące polskich symboli narodowych. Na potrzeby pakietu przygotowaliśmy ich zestawienie.

HERB:

To nasz najstarszy symbol narodowy. Już Piastowie, pierwsza polska dynastia, używali orła jako znaku rodowego. Wygląd i barwy herbu zmieniały się na przestrzeni wieków, jednak to wizerunek białego orła na czerwonej tarczy stał się symbolem odrodzonego Królestwa Polskiego i jest z nami do dziś.

Warto pamiętać, że wizerunek samego orła, bez czerwonego tła, to godło.

Jak wieszać herb:

- tylko instytucje państwowe mogą umieszczać herb na zewnątrz swoich siedzib,
- twarto zadbać o to, aby herb był umieszczony w widocznym miejscu,
- w pobliżu herbu nie powinno się zawieszać żadnych dekoracji,
- pamiętaj, że herb to nie ozdoba, a powód do dumy.

FLAGA:

Skoro wiesz już jak wygląda nasz herb, to nie będzie dla Ciebie zaskoczeniem fakt, iż to jemu zawdzięczamy kolory na naszej fladze. Rok po odzyskaniu niepodległości, w 1919, ustawa sejmowa usankcjonowała kolory biały i czerwony na polskiej fladze jako oficjalne kolory państwowe.

Uwaga: flaga ma kształt prostokąta o proporcjach 5:8 i wieszamy ją zawsze białym do góry!

Szacunek dla flagi:

- flaga to nasz najbardziej charakterystyczny symbol narodowy, dlatego należy zadbać o to, aby była ona zawsze czysta i wyprasowana,
- nie piszemy po fladze i nie umieszczamy na niej żadnych rysunków,
- można pisać na transparencie – transparent ma barwy narodowe, ale inne proporcje niż flaga,
- na fladze nie umieszczamy herbu, flaga z herbem jest zarezerwowana m.in. dla statków handlowych, okrętów wojennych (szczególny rodzaj z wcięciem – bandera), placówek dyplomatycznych oraz samolotów cywilnych podczas lotów za granicę,
- flagę trzeba chronić, dlatego nie powinno się jej wywieszać przy bardzo silnym wietrze, w trakcie deszczu, burzy lub śnieżyicy,
- flaga nie może dotykać podłogi, chodnika, ziemi czy wody,
- jeśli flaga jest już mocno sfatygowana, należy zniszczyć ją poprzez rozdzielenie barw.

HYMN:

Nasz hymn to nie jest zwykła piosenka! Jego oficjalny tytuł to „Pieśń Legionów Polskich we Włoszech”, a potocznie nazywany jest „Mazurkiem Dąbrowskiego”. Słowa zostały napisane w 1797 roku przez Józefa Wybickiego. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w roku 1927, cztery zwrotki „Pieśni Legionów Polskich we Włoszech” stały się oficjalnym hymnem państwowym. Co ciekawe, utwór ten był również inspiracją dla hymnów innych państw, np. Jugosławii i Ukrainy.

Jak zachowujemy się podczas śpiewania i słuchania hymnu:

- mężczyźni w cywilu zdejmują nakrycie głowy,
- wszyscy stoimy prosto, zachowujemy powagę i spokój,
- pamiętamy, aby nie zmieniać linii melodycznej, nie wygłupiać się, a tym bardziej nie krzyżeć,
- gdy sami nie śpiewamy hymnu, zachowujemy milczenie, aby nie przeszkadzać pozostałym.

KOKARDA NARODOWA:

Bądź uważny, bo kokarda narodowa bywa często mylnie określana mianem kotylionu (czyli ozdoby przypinanej do odzieży przez uczestników balu). A to przecież coś zupełnie innego! Kokarda narodowa oficjalnie stała się polskim symbolem narodowym już w 1831 roku. Jednak z czasem popadła w zapomnienie. Jako symbol powróciła za sprawą akcji przypinania kokard, zainicjowanej przez śp. Lecha Kaczyńskiego w 2006 roku z okazji obchodów rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

Warto pamiętać, że środek kokardy powinien mieć biały kolor, a obwódka czerwony.

Instrukcję wykonania kokardy narodowej znajdziecie w pakiecie.

Scenariusze lekcji

Prezentujemy trzy scenariusze lekcji dopasowane do podstawy programowej oraz potrzeb różnych grup wiekowych. Scenariusze składają się z serii ćwiczeń, które mogą być wykorzystane także jako samodzielne aktywności.

Na stronie nck.pl znajdziecie więcej scenariuszy wykorzystania narzędzi edukacyjnych **#BarwyWspólne**. Zapraszamy także do zgłaszania własnych scenariuszy mailowo na adres dek@nck.pl

#BARWYWSPÓLNE SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA KLAS 1 – 3

Scenariusz zakłada realizację celów zawartych w podstawie programowej dla szkół podstawowych, ze szczególnym uwzględnieniem:

1. wprowadzania uczniów w świat wartości, w tym: ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowania relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele),
2. wzmacniania poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej,
3. rozwijania umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania,
4. kształtowania postawy otwartej wobec świata i ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość,
5. ukierunkowania ucznia ku wartościom.

Cele:

- zainteresowanie dzieci tematyką symboli narodowych i ich znaczeniem oraz budowanie pozytywnych skojarzeń z polskością,
- popularyzowanie wartości patriotycznych i obywatelskich. Promowanie postawy patriotycznej oraz jej pobudzanie,
- kształtowanie i rozwijanie poczucia tożsamości narodowej oraz kulturowej.

Czas:

90 minut

Materiały:

Zestaw „Symbole narodowe” i „Flaga Polski – układanka” (**do pobrania ze strony www.nck.pl**), zestaw „Tarcza + orzeł”, instrukcja „Jak zrobić kokardę narodową”, karteczki samoprzylepne, długopisy, kredki/farby, tekturki, wstążki, agrafki, klej, nożyczki.

Metody:

Praca indywidualna, praca w grupie, rozmowa moderowana, burza mózgów.

Ćwiczenie 1: Znaki i symbole (20 min)

Wprowadzenie: Zapytaj dzieci, czy wiedzą, czym jest znak. Po co używamy znaków? Czy dzieci wiedzą, czym jest symbol? Jakie są według nich różnice między tymi pojęciami? Wyjaśnij, że symboli/znaków używamy do opisywania świata i bardzo ułatwiają nam życie. Mogą być bardzo różne. Spytaj dzieci, czy widziały znaki drogowe, czy wiedzą, czym są emotikony.

Znak – to, co informuje o czymś poprzez wywoływanie odpowiednich skojarzeń.

Symbol – pojęcie, przedmiot, znak itp., mające jedno znaczenie dosłowne i większą liczbę znaczeń ukrytych.

Podziel grupę na 4 – 6 zespołów. Rozdaj im kartki w formacie A4 i poproś, żeby narysowały znaki, które znają, lub niech wymyślą swoje własne. Poproś uczniów o przedstawienie swojej pracy pozostałym grupom – czy są w stanie odgadnąć znaczenie oglądanych prac?

Na koniec pokaż dzieciom zestaw „Symbole narodowe”, tłumacząc, czym się one charakteryzują. Opowiedz, czym są symbole narodowe, porozmawiajcie o szacunku względem symboli narodowych – w oparciu o materiały pomocnicze zawarte w pakiecie.

Ćwiczenie 2: Kolory naszej flagi (10 min)

W przestrzeni klasy ukryj kwadraty z zestawu „Flaga Polski – układanka”. Zadaniem dzieci jest je odnaleźć. Gdy odkryją je wszystkie, niech ułożą z nich flagę. Powiedz dzieciom, że flaga ma swoje proporcje, i że nie każdy prostokątny, biało-czerwony materiał jest flagą. W oparciu o materiały pomocnicze zawarte w pakiecie, zwróć uwagę dzieci na różnice między flagą, banderą i transparentem.

Ćwiczenie 3: Zrób orła (15 min)

Wprowadzenie: Zapytaj dzieci, czy wiedzą, co jest naszym symbolem narodowym. Jest bardzo wyjątkowy, bo ma na głowie koronę i jest w białym kolorze. Zapytaj dzieci, czy widziały kiedyś herb, a jeśli tak, to w jakich okolicznościach albo w jakim miejscu.

Namaluj wspólnie z dziećmi wizerunek orła. To zadanie dzieci mogą również wykonać samodzielnie (każde dziecko rysuje) lub poprzez stworzenie wspólnie jednego dużego wizerunku orła (skrzydłami orła będą odciski dziecięcych dłoni). Na zakończenie zaprezentuj wizerunek orła przy użyciu zestawu „Tarcza + orzeł”.

Ćwiczenie 4: Bajka „Ja pomogę Tobie” (25 min)

Wprowadzenie: Wspólnie z dziećmi stwórzcie bajkę o tytule „Ja pomogę Tobie”. Poprowadźcie fabułę tak, aby myszokoczek wymyślił sposób jak pomóc każdemu z bohaterów, zmienił jego sposób patrzenia na świat, np.: niech pomoże lisowi w zaprojektowaniu nory, bo może lis sam nie potrafi? Niech pokaże szopowi, że samo narzekanie nie wystarczy, że lepiej zacząć działać.

Wspólnie wymyślcie nową nazwę dla SAMOLUBKOWA oraz symbol, który będzie kojarzył się z tym miejscem.

Zadanie można przeprowadzić w formie burzy mózgów lub odgrywanych scenek. Na koniec ćwiczenia porozmawiaj z dziećmi, czy zachowanie myszokoczka można określić mianem postawy patriotycznej.

Czy my także czasem zachowujemy się jak zając, szop, sowa albo lis? A może jesteśmy bardziej jak myszokoczek?

Opis fabuły:

Kiedy zapominamy o pomaganiu sobie nawzajem i dbaniu o naszą krainę, sprawy mogą przyjąć nieciekawy obrót.

Daleko stąd, a może całkiem blisko, jest kraina, gdzie nikt nie jest miły dla nikogo, nikt z nikim nie rozmawia, nikt nikomu nie pomaga. Jak czują się mieszkańcy w takim miejscu? Czy mogą się bawić? Uczyć? Poznawać przyjaciół? Pewnego dnia, niespodziewanie, do krainy o nazwie SAMOLUBKOWO, trafia myszokoczek, który przez przypadek przeskoczył o jeden płot za daleko. Spotyka na swojej drodze bałaganiarza zajmca, który ciągle rozrzuca wszędzie resztki swoich warzyw, marudzącego szopa, któremu nic się nie podoba, ale nie próbuje niczego zmienić, przemądrzałą sowę, która uważa się za najmądrzejszą i samolubnego lisa, który dba tylko o siebie i za nic w świecie nie chce pomóc swojej siostrze wykopać norę na zimę.

Co może zrobić myszokoczek, żeby mieszkańcom krainy żyło się lepiej? Czy to w ogóle możliwe?

Ćwiczenie 5: Kokarda narodowa (20 min)

Zróbcie wspólnie kokardy narodowe według załączonej instrukcji. Opowiedz dzieciom, czym jest kokarda narodowa i kiedy ją zakładamy – w oparciu o materiały zawarte w pakiecie.

Możecie wspólnie urządzić konkurs na najpiękniejszą kokardę lub wspólnie stworzyć jak największą.

#BARWYWSPÓLNE SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA KLAS 4 – 6

Scenariusz zakłada realizację celów zawartych w podstawie programowej dla szkół podstawowych, ze szczególnym uwzględnieniem:

1. wprowadzania uczniów w świat wartości, w tym: ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowania relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele),
2. wzmacniania poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej,
3. rozwijania umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania,
4. kształtowania postawy otwartej wobec świata i ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość,
5. ukierunkowania ucznia ku wartościom.

Cele:

- zainteresowanie dzieci tematyką symboli narodowych i ich znaczeniem oraz budowanie pozytywnych skojarzeń z polskością,
- popularyzowanie wartości patriotycznych i obywatelskich. Promowanie postawy patriotycznej oraz jej pobudzenie,
- kształtowanie i rozwijanie poczucia tożsamości narodowej oraz kulturowej.

Czas:

90 minut

Materiały:

Zestaw „Symbole narodowe” ([do pobrania ze strony www.nck.pl](http://www.nck.pl)), zestaw „Tarcza + orzeł”, karteczki samoprzylepne.

Metody:

Praca indywidualna, praca w grupie, rozmowa moderowana, burza mózgów, puzzle słowne, case study, mapa myśli, gra w skojarzenia, odgrywanie ról.

Ćwiczenie 1: Symbol? Logo? Znak? (15 min)

Wprowadzenie: Zapytaj dzieci, czy wiedzą, czym jest logo, kiedy i gdzie się je stosuje. Zadaj pytanie, czy żyjemy w świecie, gdzie znaki i symbole są najważniejsze.

Znak – to, co informuje o czymś poprzez wywoływanie odpowiednich skojarzeń.

Symbol – pojęcie, przedmiot, znak itp., mające jedno znaczenie dosłowne i większą liczbę znaczeń ukrytych.

Pokaż grupie zestaw „Symbole i znaki”. Zadaniem grupy jest rozpoznać, co dane symbole oznaczają, oraz dopasować je do nazw. Na wybranych przykładach wytłumacz, czym się różnią znaki graficzne od symboli. Zwróć uwagę dzieci na to, że symbol ma większą wagę niż zwykły znak graficzny i odnosi się do rzeczy bardziej abstrakcyjnych. Na koniec zapytaj dzieci, jakie są znaki, które symbolizują Polskę i czy to ważne, abyśmy je znali. Wykorzystaj zestaw „Tarcza + orzeł”.

Wariant: Przy podziale na dwa zespoły, aktywność można przeprowadzić na zasadzie konkursu: która grupa odgadnie więcej znaków, ta wygrywa.

Ćwiczenie 2: Kolory flagi (15 min)

Podziel klasę na dwie części. Jednej grupie daj czerwone, a drugiej białe kartki. Każda osoba z grupy ma za zadanie napisać jedno skojarzenie z kolorem, który otrzymała. Zbierz od uczestników wszystkie odpowiedzi. Rozłóżcie je na podłodze lub przyczepcie magnesami do tablicy. Przyjrzyjcie się im dokładnie i wspólnie zastanówcie się, co je łączy. Jak bardzo różnorodne są to słowa?

Potem niech każda grupa wymyśli jedno, nowe słowo (neologizm), które ich zdaniem najtrafniej opisuje wszystkie wymienione wcześniej skojarzenia.

Przeprowadź z uczniami burzę mózgów na temat tego, co mogą symbolizować kolory na polskiej fladze. Pozwól dzieciom na odrobinę fantazji, nie sugeruj odpowiedzi. Porozmawiaj o tym, że Polska nie zawsze miała swoje kolory (kwestia wojen, zaborów). Teraz, skoro odzyskaliśmy swoje kolory, warto jest o nich pamiętać.

Stwórzcie wspólnie, z wykorzystaniem biało-czerwonych kartek flagę polski i umieśćcie ją na fanpage’u Waszej szkoły z hasłem **#BarwyWspólne**.

Ćwiczenie 3: Patriota, czyli kto? (15 min)

Wprowadzenie: Zadaj pytania: czy patriotyzm to tylko wielkie gesty? A może również drobne, codzienne czynności? Zapytaj dzieci, co kojarzy im się ze słowem „patriota”. Czy patriota to również osoba pomocna i życzliwa innym, biorąca aktywny udział w kreowaniu przestrzeni, w której żyje? Czym charakteryzuje się współczesny patriota? Czy gdy nie ma wojen, możesz być patriotą, np. pomagając osobom starszym, słabszym lub dbając o środowisko?

Omów poniższe przykłady lub wymyśl własne. Niech dzieci napiszą odpowiedzi na karteczkach i przykleją do tablicy. Stwórzcie wspólnie mapę myśli.

PRZYKŁAD 1: Widzisz osobę, która niesie ciężkie siatki z zakupami, ledwo wchodzi po schodach. Wiesz, że to sąsiadka z mieszkania nr 4, ale nigdy z nią nie rozmawiałeś. Co robisz?

PRZYKŁAD 2: Małe dziecko stoi samo na placu zabaw i płacze. Jest przestraszone i zagubione. Co robisz?

PRZYKŁAD 3: Idziesz ulicą i znajdujesz portfel. Są w nim pieniądze, karta płatnicza, dowód osobisty i zdjęcie ukochanego psa. Co robisz?

Przeprowadź z dziećmi rozmowę o ich codziennym zachowaniu wobec innych. Pokaż, jak ważne jest to, aby dawać pozytywny przykład – bo przecież patriota to również osoba pogodna i życzliwa innym, dbająca też o wspólną przestrzeń.

Ćwiczenie 4: Polska da się lubić! (45 min)

Wprowadzenie: Przynieś z biblioteki szkolnej słowniki biograficzne lub inne książki zawierające biogramy znanych Polaków. Podziel dzieci na kilkusobowe grupy i każdej wręcz jedną pozycję. Ich zadaniem będzie wybranie pięciu znanych postaci i opisanie ich zgodnie ze schematem: imię, nazwisko, zawód, osiągnięcia. Zbierz opisane postaci i rozdziel je losowo wśród wszystkich uczestników. Następnie, wylosowane kartki powinny zostać przyczepione przez nich taśmą do pleców losowo wybranych osób. Od tej chwili uczestnik staje się daną postacią, ale nie wie, kim jest. Jego zadaniem jest domyślić się, kim jest, poprzez zadawanie pytań zamkniętych: „Czy jestem kobietą?”, „Czy jestem mężczyzną?”, „Czy zajmuję się sztuką?” itp. Inni odpowiadają tylko „tak” lub „nie”. Zgadywanie może mieć formułę publiczną, w której 14 dzieci po kolei wychodzą na środek sali lub indywidualną, w której dzieci zadają pytania dotyczące swojej postaci dowolnym uczestnikom zajęć.

#BARWYWSPÓLNE SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA KLAS 7– 8

Scenariusz zakłada realizację celów zawartych w podstawie programowej dla szkół podstawowych, ze szczególnym uwzględnieniem:

1. wprowadzania uczniów w świat wartości, w tym: ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowania relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele),
2. wzmacniania poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej,
3. rozwijania umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania,
4. kształtowania postawy otwartej wobec świata i ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość,
5. ukierunkowania ucznia ku wartościom.

Cele:

- zainteresowanie młodzieży tematyką symboli narodowych i ich znaczeniem oraz budowanie pozytywnych skojarzeń z polskością,
- popularyzowanie wartości patriotycznych i obywatelskich. Promowanie postawy patriotycznej oraz jej pobudzenie,
- kształtowanie i rozwijanie poczucia tożsamości narodowej oraz kulturowej.

Czas:

90 minut

Materiały:

Karteczki samoprzylepne, długopisy, flamastry, kredki, nożyczki.

Metody:

Praca indywidualna, praca w grupie, rozmowa moderowana, burza mózgów, mapa myśli.

Ćwiczenie 1: Logo mojej grupy (25 min)

Wprowadzenie: Przekaż młodzieży informacje, czym jest logo. Zapytaj ją o logo, które są jej znane.

Logo – unikalna i charakterystyczna forma graficzna, napis, symbol służący identyfikacji wizualnej danej marki, przedsiębiorstwa lub organizacji.

Podziel grupę na pięcioosobowe zespoły. Każdy zespół ma za zadanie zaprojektować logo reprezentujące ich miejscowość. W tym celu uczestnicy najpierw powinni ze sobą porozmawiać, wspólnie wypracować koncepcję i zrobić szkic projektu, a dopiero na koniec dostać materiały (flamastry/farby) i przystąpić do działania.

W trakcie ćwiczenia zapytaj młodzież, czy utożsamia się z symbolami narodowymi, i czy ważne jest to, abyśmy znali i szanowali nasze symbole. Zapytaj ją, dlaczego są nam potrzebne.

Wariant: To zadanie można wykonać w przestrzeni miejskiej, a następnie zorganizować wystawę prac grupy.

Ćwiczenie 2: Patriotyzm na co dzień (20 min)

Wprowadzenie: Zapytaj młodzież, jakie cechy ma patriota, i jakie aktywności go określają. Czy pomoc ludziom, dbanie o środowisko to czynności bliskie sercu patrioty? Zwróć uwagę na aspekt wspólnotowy i na to, że tworzenie wspólnot na poziomie lokalnym to tworzenie lepszych relacji międzyludzkich.

Przeprowadź z grupą rozmowę o ich codziennych zachowaniach wobec innych. Powiedz młodzieży jak ważne jest to, aby tworzyć społeczeństwo oparte na wzajemnym szacunku. Spiszcie swoje spostrzeżenia w postaci mapy myśli lub listy. Przedyskutujcie, czym jest postawa patriotyczna w czasie wojny, a czym w czasie pokoju. Jakie uczniowie zauważają różnice?

Pokaż jak ważne jest to, aby dawać pozytywny przykład swoją postawą. Zadaj pytanie, czy patriotą jest się tylko od święta?

Ćwiczenie 3: Reklama polskich osiągnięć (45 min)

Podziel grupę na kilka zespołów. Niech uczestnicy w ramach zespołu porozmawiają o tym, z czego Polacy mogą być dumni. Poproś, aby wymienili ich zdaniem ważne dla polskiej kultury i nauki osiągnięcia lub dzieła sztuki. Każda grupa wybiera jedno z nich do zaprezentowania. Efektem pracy grupy może być rozpisana koncepcja i scenariusz klipu lub nagrana na telefonie robocza wersja filmu (1 – 2 minuty).

Do prezentowania nagranych filmów możesz wykorzystać projektor lub portale społecznościowe, na których młodzież może udostępnić efekty swojej pracy. Upublicznienie ich pracy nie powinno być elementem obowiązkowym.

Autorzy

Zespół autorski:

Dorota Cieślik, Antonina Dębska, Maria Miązek, Agnieszka „Gigi” Mieruszyńska, dr hab. Marcin Napiórkowski, Marcin Mitzner, Anna Niemira-Jurek, Stanisław Niemojewski, Adam Paluszkiewicz, Maria Pawlak, Antonina Przybyszewska, Piotr Sienkiewicz, Jakub Sudra, Jan Świącicki, Grzegorz Uzdański

Zespół redakcyjny:

Dział Edukacji Kulturalnej Narodowego Centrum Kultury

